

**Бій під Крутами:
героїзм і трагедія
нашої історії**

Управління культури, національностей та релігій
Миколаївської обласної державної адміністрації

Обласна універсальна наукова бібліотека
ім. О. Гмирьова

Серія «Календар: свята, події, дати»

Випуск 3

Бій під Крутами: героїзм і трагедія нашої історії

Бібліографічний покажчик

Миколаїв
2017

Бій під Крутами: героїзм і трагедія нашої історії : бібліогр. покажч. / уклад.: Т. Петруня, Г. Русанова ; ред. Л. Голубенко ; Миколаїв. обл. універс. наук. б-ка ім. О. Гмирьова. – Миколаїв, 2017. – 31 с. – (Серія «Календар: свята, події, дати» ; вип. 3).

[На обкладинці зображення воїна-крутянця] // Пам'ятай про Крути. Молодіжна кампанія. – Режим доступу: <http://kruty.org.ua/symbolika>.

Передмова

У січні 2018 р. відзначатиметься 100-річчя Крутянського бою – події, що набула для українського народу символічного значення. Подвиг українських юнаків, які своєю кров'ю окропили землю в боротьбі за волю України, навічно залишиться в історії символом національної честі та нескореного духу нашої нації.

Бібліографічний покажчик «Бій під Крутами: героїзм і трагедія нашої історії» підготовлено до річниці бою. Перший розділ «Бій під Крутами. Подвиг української молоді» містить книги та статті з історії бою, дослідження науковців, документальні свідчення. У другому розділі «Пам'яті героїв присвячується» вміщено сучасні офіційні документи – постанови, розпорядження, укази, інформацію щодо вшанування подвигу героїв Крут та видання української діаспори. До третього розділу «Велич і трагедія крутян в літературі та мистецтві» включено матеріали, що відображають цю історичну подію у літературі та мистецтві, а також сценарії заходів вшанування пам'яті героїв. Основними джерелами пошуку літератури були каталоги, картотеки ОУНБ ім. О Гмирява та ресурси Інтернет.

Для забезпечення достовірності інформації частину матеріалів переглянуто «de visu». Бібліографічні записи, що ввійшли до розділу «Видання української діаспори», не розшукувалися.

Допоміжний апарат складається з іменного покажчика. Бібліографічні описи розташовано за алфавітом прізвищ авторів або назв публікацій, здійснені згідно з діючим ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання» та ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис скорочення слів і словосполучень українською мовою».

Покажчик рекомендований усім, хто цікавиться та вивчає історію України, а також буде корисним для використання в освітньому процесі, у підготовці вечорів пам'яті.

Бій під Крутами. Подвиг української молоді

*«Спом'янімо в пісні славу Крутів,
найсвятіше з наших бойовиць!
Крути! Крути! – смолоскип в майбутнє.
Підіймімо наші душі ввиш!»*
Б.-І. Антонич

«...Народ, творячи з якоїсь події легенду, – а Крути, без сумніву, є й будуть однією з найвеличніших легенд нашої нації, – знає, що він робить. Народна мудрість і національний геній – ця найвища земна справедливість, – творячи свої легенди і міфи, цебто підносячи дану історичну подію до височини надісторіччя, ніколи – щодо вибору тієї події – не помиляються. Не помилилися вони й у випадку Крут», – так у 1941 р. писав видатний український поет, колишній старшина армії УНР Євген Маланюк.

29 січня 1918 р. на залізничній станції Крути, за 130 кілометрів від Києва, між кількома сотнями київських курсантів, студентів та козаків, що утворили Помічний Курінь Студентів Січових Стрільців, і багатотисячним підрозділом Червоної Гвардії відбувся бій, що дозволив на кілька днів зупинити наступ більшовиків на Київ. Незважаючи на те, що бій не мав визначального воєнного значення, для українського народу він став символом героїзму і жертвності молодого покоління у боротьбі за незалежність України.

За часів радянської влади про бій під Крутами було забуто. Тільки в останні роки історики почали активно вивчати наявні матеріали. І хоча зараз виникає більше питань, ніж відповідей, незмінним залишається факт: битва під Крутами – одна з визначних сторінок історії України, що її ми маємо пам'ятати.

Книги

1. Героїка трагедії Крут / упоряд. В. І. Сергійчук. – Київ : Україна, 2008. – 462 с.
2. Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ : Просвіта, 2008. – 840 с.
3. Сорока, Ю. В. Бій під Крутами / Ю. В. Сорока ; худож. О. Д. Кононученко. – Харків : Фоліо, 2015. – 63 с. – (Патріотична бібліотека).
4. Сорока, Ю. В. Бій під Крутами, 1918 / Ю. В. Сорока. – Київ : Золоті Ворота, 2013. – 118 с.
5. Українська революція, 1917-1921 рр. : подвиг героїв Крут : матеріали наук. читань / відп. ред. В. Ф. Верстюк. – Київ : Вид-во ім. Олени Теліги, 2008. – 174 с.

Публікації

6. 75 років тому (1918) відбувся бій між київськими студентами і більшовиками під Крутами, де полягло в нерівній боротьбі 300 студентів // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 1993. – I кв. – С. 36–38.
7. Аблицов, В. Жертви... політичного романтизму : 29 січ. 2018 р. сталася Крутянська трагедія / В. Аблицов // Голос України. – 1995. – 28 січ. – С. 3.
8. Антончик, Л. Крути – наша слава, наша історія / Л. Антончик // Українська культура. – 2004. – № 1. – С. 36-37.
9. Астаф'єва, М. Дзвони болю і тривоги / М. Астаф'єва // Сільський час. – 2003. – 24 січ. – С. 9.
10. Битва під Крутами // Музеї України. – 2008. – № 1. – С. 4–5.
11. Бій під Крутами // Історія України : матеріали до підруч. для загальноосвітніх шкіл / за заг. ред. А. Козицького. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів, 2013. – С. 29–32.
12. Божко, О. Д. Крути в документальних свідченнях / О. Д. Божко // Київська старовина. – 1996. – № 2/3. – 47–55.

13. Бойко, О. Д. Бій під Крутами : історія вивчення / О. Д. Бойко // Український історичний журнал. – 2008. – № 2. – С. 43–54. – Існує електрон. версія. – Режим доступу: <http://history.org.ua/JournALL/journal/2008/2/4.pdf>.
14. Бойко, О. Д. Бій під Крутами : правда і вигадки / О. Д. Бойко // Військо України. – 2008. – № 1. – С. 30–33.
15. Бойко, О. Д. Крути, бій 1918 / О. Д. Бойко // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2009. – Т. 5 : Кон-Кю. – С. 420–421.
16. Бойко, О. Д. Символ українського героїзму : бій під Крутами: факти й оцінки / О. Д. Бойко // День. – 2008. – 2 лют. – С. 7.
17. Брунь, С. Вмерли в новім заповіті з славою святих... / С. Брунь // Українське слово. – 1998. – 29 січ. – С. 1.
18. Бушанський, В. Від серця до серця, від краю до краю : Крути: бій проти «духовного закріпачення» / В. Бушанський // Віче. – 2006. – № 1/2. – С. 2–3.
19. Гончаренко, А. Бій під Крутами / А. Гончаренко // Україна. – 1994. – № 4. – 10–13.
20. Горак, В. Драма біля станції Крути / В. Горак // День. – 2006. – 5 трав. – С. 8 ; 12 трав. – С. 8.
21. Дорош, Є. У бій ішли самі юнаки / Є. Дорош // Пенсійний кур'єр. – 2009. – 30 січ. – С. 14.
22. Загоронюк, Л. Подвиг і трагедія Крутів / Л. Загороднюк // Військо України. – 2000. – № 1/2. – С. 42.
23. Івченко, В. Подвиг під Крутами і міф про «Варяг» / В. Івченко // Науковий світ. – 2006. – № 1. – С. 11–13.
24. Каліберда, Ю. Бій під Крутами за спогадами учасників / Ю. Каліберда // Історія в школах України. – 1997. – № 3. – С. 8–10.
25. Коваленко, О. «Ми рвали одвічні пута...» / О. Коваленко // Київ. – 1994. – № 8/9. – С. 144–148.
26. Ковальчук, Б. Спомин про Великий Чин / Б. Ковальчук // Україна. – 2008. – № 2. – С. 1, 5.

27. Конечний, О. Крути: історія і сьогодення : роздуми на тему / О. Конечний // Слово Просвіти. – 2005. – 3-9 лют. (Ч. 5). – С. 4.
28. Крижанівська, Т. Бій під Крутами / Т. Крижанівська // Вісник Книжкової палати. – 2003. – № 1. – С. 46–47.
29. Крути // Історія війн і збройних конфліктів в Україні : енцикл. довід. / упоряд.: О. І. Гуржій, В. В. Корнієнко, В. Д. Макаров, С. П. Мосов. – Київ, 2004. – С. 263–264.
30. Кульова, В. Українські Фермопіли / В. Кульова // Урядовий кур'єр. – 2007. – 30 січ. – С. 7.
31. Литвин, М. Станція Крути / М. Литвин // Культура і життя. – 2008. – 30 січ. – С. 3.
32. Лукеренко, К. Червона калина на білому снігу / К. Лукеренко // Україна. – 1992. – № 3. – С. 10–11.
33. Маковицька, С. Удар під Крутами / С. Маковицька // Україна молода. – 2008. – 16 лют. – С. 8–9.
34. Мелень, М. Так, як вони, Україну любити... / М. Мелень // Вечірній Київ. – 1999. – 30 січ. – С. 4.
35. Міщенко, І. Безневинно покарані / І. Міщенко // Українська культура. – 2006. – № 9. – С. 3.
36. Музиченко, Я. Кров і Крути / Я. Музиченко // Україна молода. – 2007. – 30 січ. – С. 2.
37. «Нас тут триста, як скло, товариства лягло»... // Літературна Україна. – 1993. – 28 січ. – С. 6.
38. Одарченко, П. Герої Крут / П. Одарченко // Видатні українські діячі : статті, нариси. – Київ, 1999. – С. 219–225.
39. Остерська, М. Кров. Цвіт. Визнання / М. Остерська // Україна молода. – 2010. – 30 січ. – С. 2.
40. Петренко, В. В. Бій під Крутами : народження нового міфу / В. В. Петренко // 100 великих загадок історії України / В. В. Петренко. – Київ, 2008. – С. 307–310.
41. Подволоцький, А. А. День народження РСЧА : бій під Крутами / А. А. Подволоцький // Сокровенна історія Руси-України / А. А. Подволоцький. – Харків, 2015. – С. 232–241.

42. Рахманний, Р. Дві українські перемоги : Крути і Берестя 1918 року / Р. Рахманний // Роздуми про Україну : вибрані есеї та статті 1945-1990 / Р. Рахманний. – Київ, 1997. – С. 244–246.

43. Салига, Т. Їхня кров і любов : нотатки про героїв Крут / Т. Салига // Літературна Україна. – 2008. – 24 січ. – С. 1, 7.

44. Сергійчук, В. Крути як відродження українства / В. Сергійчук // Урядовий кур'єр. – 2010. – 29 січ. – С. 8.

45. Серце зі сталі і дух із граніту // Військо України. – 2012. – № 1/2. – С. 84–87.

46. Сидоржевський, М. Туга за свободою / М. Сидоржевський // Літературна Україна. – 2007. – 1 лют. – С. 3.

47. Скальський, В. Один із крутянців / В. Скальський // Голос України. – 2012. – 28 січ. – С. 18.

48. Скоробагатько, С. По дорозі, по кривавій нам іти у світ?.. / С. Скоробагатько, А. Глембоцька // Сільські вісті. – 1998. – 3 лют. – С. 1.

49. Солдатенко, В. «І справжні, не фальшиві фарби?» : Крути : спроба історичної інтерпретації / В. Солдатенко // Дзеркало тижня. – 2006. – 28 січ.-3 лют. (№ 3). – С. 20.

50. Тинченко, Я. Правда о героях Крут / Я. Тинченко // Киевские ведомости. – 2005. – 25 янв. – С. 10.

51. Тинченко, Я. У пошуках поховання крутян : де насправді була братська могила героїв Крут? / Я. Тинченко // Український тиждень. – 2016. – № 4. – С. 40–42.

52. Ткаченко, І. «Їх подвиг – то клич господній, а не просто жертковий жест» / І. Ткаченко // Пам'ять століть. – 1998. – № 1. – С. 148–152.

53. Ткаченко, І. «Їх – юних сміливців лиш жменька була – із серцем зі сталі і духом з граніту» : [Григорій Піпський – герой Крут] / І. Ткаченко // Визвольний шлях. – 2001. – № 1. – С. 63–80.

54. Ткаченко, І. «Кривавляться рани Крут...» / І. Ткаченко // Дзвін. – 2002. – № 1. – С. 120–127.

55. Трагедія й звияга Крутів // День. – 2010. – 29-30 січ. – С. 1.

56. Туркєня, А. «На Аскольдовій могилі український цвіт» / А. Туркєня // Україна молода. – 2003. – 29 січ. – С. 10.

57. Учасники бою під Крутами 29.01.1918 р. : (з архівних джерел Київ. Держ. архіву) // Слово Просвіти. – 1998. – Січ. (Ч. 1). – С. 3.

58. Участь студентів і гімназистів м. Києва у битві під Крутами (січень 1918 р.) за спогадами Д. Дорошенка // Історія України : хрестоматія : у 2 ч. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Київ, 1996. – Ч. 2. – С. 52–53.

59. Чепурний, В. Жар і холод січня 1918-го / В. Чепурний // Голос України. – 2017. – 28 січ. – С. 1, 4–5.

60. Чорномор, В. Крути 29 січня 1918 р. – символ героїзму українського юнацтва / В. Чорномор // Слово Просвіти. – 2016. – 28 січ.-3 лют. (Ч. 4). – С. 2.

61. Чура, М. «Спом'янемо ту славу, що осталась нам з-під Крут» / М. Чура // Визвольний шлях. – 2003. – № 1. – С. 114–118.

62. Шалата, М. Під Крутами, 1918 / М. Шалата // Літературна Україна. – 2008. – 7 лют. – С. 2.

63. Яворський, І. Крути: дотик болю / І. Яворський // Літературна Україна. – 2013. – 31 січ. – С. 14.

64. Яремчук, А. Немеркнучі Крути / А. Яремчук // Українська культура. – 2006. – № 5/6. – С. 24–25.

* * *

65. Бій під Крутами в національній пам'яті [Електронний ресурс] : зб. док. і матеріалів / упоряд.: О. М. Любовець (керівник), О. М. Березовський, С. В. Бутко, А. О. Тищенко, І. В. Цимбал. – Київ : Пріоритети, 2013. – 288 с. – Режим доступу: http://www.memory.gov.ua/sites/default/files/userupload/kruty_zbirnyk_2013.pdf), вільний (дата звернення: 23.09.2017). – Назва з екрана.

66. Бій під Крутами 29 січня 1918 року [Електронний ресурс] // Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. – Режим доступу: <http://tsdavo.gov.ua/4/webpages/62946396.html>, вільний (дата звернення: 23.09.2017). – Назва з екрана.

67. Збараський, С. Крути [Електронний ресурс] : у 40-річчя великого чину 29-го січня 1918 – 29 січня 1958 / С. Збараський. – Мюнхен ; Нью-Йорк : [б. в.], 1958. – Режим доступу: <http://kruty.org.ua/vydannja>, вільний (дата звернення: 23.09.2017). – Назва з екрана.

68. Крутянська подія [Електронний ресурс] / упоряд. В. Зарицький. – Чікаго : Друк. В. Бернацького, 1972. – 58 с. – Режим доступу: <http://kruty.org.ua/vydannja>, вільний (дата звернення: 23.09.2017). – Назва з екрана.

Пам'яті героїв присвячується

*«Ви стали прикладом усім,
Про вас нікому не забути!
В понурій темряві віків
Світити будуть завжди Крути!..»
Леся Храплив*

29 січня в Україні відзначають День пам'яті героїв Крут. Історичні події вперше привернули увагу громадськості після повернення Центральної Ради до Києва у березні 1918 р. Михайлом Грушевським була висловлена ідея вшанування пам'яті загиблих і урочистого перепоховання їх у Києві на Аскольдовій могилі. Тіла 28 вояків-студентів було перевезено до місця, де відбулася громадська жалоба і поховання. На церемонії виступив Михайло Грушевський, який назвав цей учинок київської молоді героїчним.

Після цих подій про подвиг молоді під Крутами було забуто більш ніж на 70 років. Але про бій завжди пам'ятали українці, які проживали за кордоном. Відзначаючи дату проголошення незалежності України, вони згадували й про крутян. У Галичині культ героїв Крут поширився серед пластової молоді, яка в 1926 р. створила «Курінь Старших Пластунів ім. Бою під Крутами». Згодом ініціативу вшанування Героїв Крут перейняло львівське студентство. II Студентська конференція, що відбулася у 1931 р., ухвалила «вважати роковини бою під Крутами українським всестудентським святом». Заходи на вшанування крутян проводилися в багатьох містах Європи. Надалі вони стали невід'ємним атрибутом громадського життя закордонних українців, особливо молоді. Зацікавленість Крутянською подією посилилася під час Другої світової війни, що було пов'язано із боротьбою ОУН та УПА за незалежність.

В Україні відзначення бою під Крутами розпочалися лише напередодні проголошення її незалежності. 29 січня 1991 р. за ініціативою Народного руху України, Студентської спілки, інших національно-демократичних організацій в Крутах було

встановлено березовий хрест та відбувся перший невеличкий громадський мітинг. На державному рівні вшановувати пам'ять героїв Крут почали в Україні лише 2004-го. За рік перед цим, у січні 2003-го, Леонід Кучма підписав розпорядження «Про вшанування пам'яті героїв Крут». У багатьох містах України почали встановлювати пам'ятні знаки, в школах проводити вечори, присвячені цим подіям. У 2006 р. на залізничній станції Крути було відкрито Меморіал пам'яті героїв Крут.

Офіційно День пам'яті героїв Крут почали відзначати після того, як 29 січня 2007 р. Президент України Віктор Ющенко підписав Указ «Про вшанування пам'яті героїв Крут».

Видання незалежної України

69. Про відзначення 90-ї річниці подвигу Героїв Крут : указ Президента України від 25 жовт. 2007 р. №1014/2007 // Урядовий кур'єр. – 2007. – 7 листоп. – С. 10.

70. Про відзначення подвигу героїв бою під Крутами : постанова Верховної Ради України від 16 трав. 2013 р. № 261 VII // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 1. – С. 47.

71. Про вшанування пам'яті Героїв Крут : указ Президента України від 15 січ. 2007 р. № 15/2007 // Урядовий кур'єр. – 2007. – 18 січ. – С. 2.

72. Про вшанування подвигу Героїв Крут : указ Президента України від 22 груд. 2008 р. № 1188/2008 // Урядовий кур'єр. – 2008. – 27 груд. – С. 12.

73. Крути : зб. у пам'ять героїв Крут / упоряд.: О Зінкевич, Н. Зінкевич. – Київ : Смолоскип, 2017. – 422 с.

* * *

74. Антоненко, П. Крути відлунюють у серці: парадокс доби : могила Героїв Крут – біля вулиці «Січневого повстання» / П. Антоненко // Слово Просвіти. – 2007. – 1-7 лют. (Ч. 5). – С. 1.

75. Божко, О. Символ єдності нації / О. Божко // Слово Просвіти. – 1998. – Січ. (Ч. 1). – С. 3.

76. Брунь, С. Пам'яті полеглих під Крутами / С. Брунь, М. Сингаївська // Українське слово. – 1998. – 5 лют. – С. 1, 3.

77. Булах, Г. Крути – наша трагедія і перемога / Г. Булах // «Просвіта» : історія та сучасність (1868-1998) / Г. Булах. – Київ, 1998. – С. 235–239.

78. Васильчук, С. Відчайдушні з багнетами : 29 січня – День пам'яті героїв-крутянців / В. Васильчук, А. Шеміло // Україна молода. – 2008. – 29 січ. – С. 7.

79. Вечерський, В. Трагедія під Крутами : штрихи до біографії Віталія Примакова / В. Вечерський // Демократична Україна. – 2000. – 4 лют. – С. 4.

80. Відлуння героїки Крутів / В. Кузик, М. Кузик, М. Іщук, О. Власюк // Народна творчість та етнографія. – 2005. – № 1. – С. 90–91.

81. Власенко, С. На шану відважним героям / С. Власенко // Голос України. – 2017. – 28 січ. – С. 4.

82. Глембоцька, А. Крути, Крути – смолоскип в майбутнє... : Україна відзначила 80-у річницю битви під Крутами / А. Глембоцька // Наука і суспільство. – 1998. – № 1/2. – С. 18–22.

83. Голота, Л. Найголовніша подія січня 1998 – 80-річчя бою під Крутами / Л. Голота // Слово Просвіти. – 1998. – Січ. (Ч. 1). – С. 1.

84. День пам'яті Героїв Крут // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2003. – № 1. – С. 49–51.

85. «І слава їх встає безсмертна» : 19 березня виповнюється 80 років з дня перепоховання юних героїв Крут // Освіта. – 1998. – 18-25 берез. (№ 20/22). – С. 10.

86. Ільєнко, І. Подзвін не змовкає : [розділ вступ. ст. «За волю і долю України» до зб. «Герої Крут. Лицарський подвиг юних українців 29 січня 1918 року»] / І. Ільєнко // Дніпро. – 1996. – № 3/4. – С. 79–85.

87. Кирик, Л. Гіркий урок українського державотворення : 85 років трагедії під Крутами / Л. Кирик // Освіта. – 2003. – 22-29 січ. (№ 4/5). – С. 1–2.

88. Кулик, М. Пам'яті героїв Крут: секрет героїзму / М. Кулик // Гетьман. – 2013. – № 1. – С. 40–41.

89. Лавренюк, С. «Жрути – це воскресіння, по довгих століттях, обірваною Полтавою Визвольної війни...»: 29 січня в Україні відзначають День пам'яті героїв Крут / С. Лавренюк // Голос України. – 2005. – 29 січ. – С. 1, 12.

90. Леонтович, О. Нема любові понад ту, що окропила кров'ю Крути / О. Леонтович // Слово Просвіти. – 2001. – Лют. (Ч. 2). – С. 1.

91. Липовецький, С. Крути: право на могили : свобода – це й можливість вшановувати поховання героїв / С. Липовецький // Україна молода. – 2006. – 28 січ. – С. 6.

92. Литвин, М. Пам'яті героїв Крут / М. Литвин // Літературна Україна. – 2004. – 12 лют. – С. 2.

93. Маланюк, Є. Крути. Народина нового українця / Є. Маланюк // Слово Просвіти. – 1998. – Січ. (Ч. 1). – С. 4–5.

94. Маланюк, Є. Легендарний подвиг Героїв Крут / Є. Маланюк // Народна творчість та етнографія. – 2003. – № 1. – С. 50–58.

95. Могильницька, Г. «Понад Крутами – вічність у сурми сурмить!» : до Дня пам'яті героїв Крут / Г. Могильницька // Дивослово. – 2008. – № 1. – С. 25–27.

96. Музиченко, Я. Було триста – буде три мільйони : як пластуни бережуть пам'ять героїв Крут / Я. Музиченко // Україна молода. – 2005. – 27 січ. – С. 11.

97. Музиченко, Я. Кров і Крути : учора Україна вшанувала пам'ять студентів-героїв / Я. Музиченко // Україна молода. – 2007. – 30 січ. – С. 1–2.

98. Музиченко, Я. Ластівки над Крутами / Я. Музиченко // Україна молода. – 2006. – 26 серп. – С. 1–2.

99. Музиченко, Я. Незалежність перед Крутами / Я. Музиченко // Україна молода. – 2008. – 26 січ. – С. 7.

100. На станції «Крути» : [мемор. комплекс «Пам'яті героїв Крут» на Чернігівщині] // Україна молода. – 2009. – 29 січ. – С. 7.

101. Нестерчук, М. Пам'ять про Крути / М. Нестерчук // Слово Просвіти. – 2006. – 2-8 лют. (Ч. 5). – С. 1.

102. Обушний, О. Бій під Крутами – це урок, який потрібно вивчити й запам'ятати / О. Обушний ; розмову вели

В. Литовченко, С. Павленко // *Голос України*. – 2008. – 1 лют. – С. 10.

103.Онищенко, Н. Пам'ять про Крути / Н. Онищенко // *Слово Просвіти*. – 2006. – 2-8 лют. (Ч. 5). – С. 6.

104.Остерська, М. Кров. Цвіт. Визнання / М. Остерська // *Україна молода*. – 2010. – 30 січ. – С. 1–2.

105.Палій, О. Чого варта пасивність влади у вирішальний момент : до 95-річчя бою під Крутами / О. Палій // *День*. – 2013. – 29 січ. – С. 4.

106.«Понад усе вони любили свій коханий край...» : [вшанування пам'яті Героїв Крут] / підгот. С. Баулін // *Культура і життя*. – 2017. – 10 лют. – С. 6.

107.«Просвіта» і Крути : дзвін, що будить од зневіри // «Просвіта» : історія та сучасність (1868-1998). – Київ, 1998. – С. 234.

108.Редігайло, Н. Слава, народжена в огні : бібліогр. джерела про бій під Крутами / Н. Редігайло // *Вісник Книжкової палати*. – 2008. – № 2. – С. 47–49.

109.Савчук, М. Український дух завжди витає на цьому полі : [на Чернігівщині вшанували пам'ять Героїв Крут] / М. Савчук // *Україна молода*. – 2011. – 1 лют. – С. 5.

110.Салига, Т. Їхня кров і любов : нотатки про героїв Крут та роздуми з приводу / Т. Салига // *Літературна Україна*. – 2008. – 24 січ. – С. 1, 7.

111.Сергійчук, В. Крути як відображення українства / В. Сергійчик // *Урядовий кур'єр*. – 2010. – 29 січ. – С. 8.

112.Сидоржевський, М. Туга за свободою : до річниці бою під Крутами / М. Сидоржевський // *Літературна Україна*. – 2007. – 1 лют. – С. 3.

113.Скобельський, В. На останьому рубежі : [до Дня пам'яті героїв Крут] / В. Скобельський // *Голос України*. – 2011. – 29 січ. – С. 31.

114.Скоробагатько, С. Будувати Українську Україну : [88 років битві під Крутами] / С. Скоробагатько // *Сільські вісті*. – 2006. – 31 січ. – С. 1.

115.Скоробагатько, С. Весна гряде : невеселі, а все ж оптимістичні роздуми після відзначення Дня Пам'яті Крутів / С. Скоробагатько // Сільські вісті. – 2007. – 1 лют. – С. 1.

116.Слава Героїв Крут не згасне // Урядовий кур'єр. – 2005. – 29 січ. – С. 2.

117.Снігур, О. На повний ріст «під пулями» : [до 90-ї річниці бою під Крутами] / О. Снігур, М. Лазаренко // Україна молода. – 2008. – 5 лют. – С. 9.

118.Старицька-Черняхівська, Л. Пам'яті юнаків-героїв, замордованих під Крутами / Л. Старицька-Черняхівська // Українське слово. – 1996. – 25 січ. – С. 12.

119.Ткаченко, І. «На кров'ю политім крутянським снігу в безсмертя вписалось геройське ім'я» : [вшанування пам'яті київських гімназистів] / І. Ткаченко // Визвольний шлях. – 2002. – № 1. – С. 66-81 ; № 2. – С. 69–80.

120.Тютюнник, Є. На Аскольдовій могилі поховали їх... : сьогодні 95 років бою під Крутами / Є. Тютюнник // Урядовий кур'єр. – 2013. – 29 січ. – С. 4.

121.Шаров, І. Ф. Крути / І. Ф. Шаров // 100 визначних місць України / І. Ф. Шаров. – Київ, 2003. – С. 200–203.

122.Юнацтво сповнене надії : до 90-річчя бою під Крутами // Знаменні дати : календар, 2008 / авт.-упоряд.: В. О. Кононенко (керівник) [та ін.]. – Київ, 2008. – С. 33–38.

123.Юні оборонці Батьківщини : пам'яті героїв Крут присвячується // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2016. – № 1. – С. 50–56.

124.Яворський, І. Дотик крутянського бою : до 90-ї річниці подвигу героїв Крут / І. Яворський // Урядовий кур'єр. – 2008. – 29 січ. – С. 5.

Видання української діаспори

125.Артюшенко, Ю. Крути / Ю. Артюшенко // Самостійна Україна. – Чикаго, 1951. – № 1. – С. 6–9.

126.Битинський, М. Крути / М. Битинський // Бюлетень Союзу бувших українських вояків у Канаді. – Торонто, 1962. – № 10. – С. 10–12.

127. Білокінь, С. Про крутян-гімназистів / С. Білокінь // Альманах Українського народного союзу. – Парсіппані ; Нью-Йорк, 1999. – С. 84–90.

128. В 45-ті роковини Крутянського бою // Тризуб. – Париж, 1963. – № 22. – С. 12–13.

129. Гончаренко, А. Бій під Крутами : [спогади] / А. Гончаренко // Бюлетень Союзу бувших українських вояків у Канаді. – Торонто, 1962. – № 10. – С. 4–8.

130. Григоренко, В. Від Переяслава до Крут / В. Григоренко // Штурм. – Новий Ульм, 1954. – № 1/2. – С. 3–5.

131. Дорошенко, Д. Пам'яті тих, що полягли під Крутами / Д. Дорошенко // Про Січових Стрільців / Р. Давний. – Відень : Черногора, 1921. – С. 75–79.

132. Зленко, П. Крути : бібліогр. покажч. / П. Зленко // Гуртуймося. – Прага, 1933. – № 10. – С. 54–55.

133. Крат, М. Крути як історична необхідність : тези доповіді / М. Крат // Бюлетень Союзу бувших українських вояків у Канаді. – Торонто, 1962. – № 10. – С. 26–27.

134. Лиманець, В. Крути : відродження української стратегії / В. Лиманець // Табор. – Варшава, 1937. – № 33. – С. 6–12.

135. Ріпецький, С. Бій під Крутами в світлі української військової історіографії / С. Ріпецький // Голос комбатанта. – Торонто, 1959. – № 2. – С. 3–5.

136. Старицька-Черняхівська, Л. Пам'яті юнаків-героїв, замордованих під Крутами / Л. Старицька-Черняхівська // Вісник політики, літератури й життя. – Відень, 1918. – № 5. – С. 224–225.

137. Удовиченко, О. Загибель Студентського куреня під Крутами / О. Удовиченко // Військова справа. – Париж. – 1928. – № 2. – С. 5–7.

138. Филинович, В. Українські Тернопілі – Крути / В. Филинович // Гуртуймося. – Прага, 1930. – № 4. – С. 11–15.

139. Шарий, І. Січовики під Крутами : (репортаж учасника бою, два місяці після битви під Крутами) : [спогади] / І. Шарий // Альманах Українського народного союзу. – Парсіппані ; Нью-Йорк, 1998. – С. 159–163.

Велич і трагедія крутян в літературі та мистецтві

Дані історичні події знайшли широке відображення у літературі, живопису, музиці і народній творчості. У 1918 р. у газеті «Нова Рада» було надруковано вірш Павла Тичини «Пам'яти тридцяти», що став першим поетичним твором на тему бою, оприлюдненим у тогочасній українській пресі. Події 29-го січня набули широкого розголосу серед української військової та політичної еміграції у міжвоєнний період. Колишній Голова Ради міністрів УНР Борис Мартос у 1933 р. присвятив крутянцям декілька літературних нарисів: «Наймолодші», «Останній з козацького роду», «Останній привіт Україні». Свідок і безпосередній учасник Визвольних змагань Демид Бурко, у 1938 р. відвідавши Чернігівщину, на пам'ятному місці під Крутами написав вірш «На вічну пам'ять мученикам». Поряд з поезією, темою Крут зацікавилися художники. Воїн Армії УНР Леонід Перфецький написав картину «Крути-станція», на якій зобразив сам бій. Також відомі праці українських художників Сергія Мако «Один з-під Крут» і Андрія Климка «Бій під Крутами. 1918». У часописах української діаспори 1920-1930 рр., можна знайти повідомлення про «Свято Крут», що відзначала українська молодь у Польщі, Чехословаччині, Румунії, Німеччині та інших країнах Європи. Невід'ємною частиною цих вшанувань було декламування віршів крутянського циклу, авторами яких були самі емігранти.

За часів незалежності в Україні написано велику кількість віршів, пісень, п'єс з даної теми. Художник Андрій Серебряков написав картину «Крути», що експонується у залі Національного військово-історичного музею України. Найвагомішим мистецьким твором, що присвячений загиблим воякам, став гранітний пам'ятник, встановлений у 2011 р. на Аскольдовій могилі.

Інтерпретація битви під Крутами в українській художній літературі, образотворчому мистецтві, музиці – це оспівування волі, мужності та величі людського духу.

Проза

140.Булах, Г. Крути : фрагменти поеми / Г. Булах // Літературна Україна. – 1996. – 1 лют. – С. 4.

141.Куць, М. М. Крути : поема, поезії, переклади / М. М. Куць. – Київ : Вид-во Харитоненка, 2004. – 320 с.

142.Лукаsevич, Л. Бій, похорон і пам'ять : [про січнєві події під Крутами у 1918 р. : фрагмент з кн. спогадів «Роздуми на схилку життя»] / Л. Лукаsevич // Літературна Україна. – 1991. – 14 листоп. – С. 6.

143.Мирославич, М. Крути : історична драма / М. Мирославич // Героїка трагедії Крут / упоряд. В. І. Сергійчук. – Київ, 2008. – С. 418–445.

144.Покальчук, Ю. Крутосхил : оповідання / Ю. Покальчук // Літературна Україна. – 1992. – 5 листоп. – С. 5.

145.Портяк, В. Крути : кіносценарій (із скороченнями) / В. Портяк, Я. Гаврилюк // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилюк. – Київ, 2008. – С. 751–815.

146.Правдюк, О. Крути в літературі і фольклорі : (до 75-річчя подвигу київ. Студент. куреня Січових Стрільців) / О. Правдюк // Народна творчість та етнографія. – 1993. – № 1. – С. 11–19.

147.Старицька-Черняхівська, Л. Пам'яті юнаків-героїв, замордованих під Крутами // Літературні шедеври видатних українських жінок-письменниць / уклад. С. М. Заготова. – Донецьк, 2009. – С. 328–332. – (Кращі класичні твори).

Поезія

148.Антонич, Б.-І. Крутянська пісня : [вірш] / Б.-І. Антонич // Українська культура. – 2008. – № 2. – [Обкл.].

149.Берко, В. Над Крутами : [вірш] / В. Берко // Київ. – 1994. – № 11/12. – С. 70–71.

150.Високим словом поезії // Героїка трагедії Крут / упоряд. В. І. Сергійчук. – Київ, 2008. – С. 353–415.

151.Гончаренко, О. Крути : [поезія] / О. Гончаренко // Березіль. – 1994. – № 9/10. – С. 4–5.

152. Костів-Гуска, Г. Крути : [вірш] / Г. Костів-Гуска // Слово Просвіти. – 2003. – 29 січ.-4 лют. (Ч. 5). – С. 8.

153. Кремінський, Я. На уроці історії : уривок із поеми «Вклоняюся, схиляюся, клонюся» / Я. Кремінський // Слово Просвіти. – 2003. – 29 січ.-4 лют. (Ч. 5). – С. 8.

154. Крути – смолоскип у майбутнє : [вірші] // Літературна Україна. – 2008. – 14 лют. – С. 5.

155. Левицький, В. Поезії до кінофільму «Крути» // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ, 2008. – С. 816–818.

156. Лобовик, І. Крути : [вірш] / І. Лобовик // Літературна Україна. – 2002. – 3 жовт. – С. 4.

157. Луків, М. Крути : [вірш] / М. Луків // Дніпро. – 1992. – № 1. – С. 3.

158. М'ястківський, А. Під Крутами : [вірші] / А. М'ястківський // Літературна Україна. – 1994. – 17 берез. – С. 6.

159. [Пам'яті Героїв Крут : вірші] // Позакласний час. – 2017. – № 11. – С. 24–26 у дод.

160. Письменний, В. Бій під Крутами : [вірш] / В. Письменний // Освіта. – 1995. – 1 лют. – С. 1.

161. Пісня про героїв Крут (народна) : [вірш] / записав М. Барбон // Самостійна Україна. – 1993. – 10 лют. – С. 6.

162. Присвячується Героям Крут : [вірші] // Крути : збірка у пам'ять героїв Крут / упоряд.: О. Зінкевич, Н. Зінкевич. – Київ, 2017. – С. 293–364.

163. Славутич, Я. З перехрестя крутих доріг : поезії / Я. Славутич // Основа. – 1995. – № 29. – С. 80–87.

164. Спом'янімо в пісні їхню славу : [вірші] // Позакласний час. – 2010. – № 12. – С. 13–14.

165. Стефанович, О. Крути : [вірш] // О. Стефанович / Літературна Україна. – 1993. – 28 січ. – С. 6.

166. Тичина, П. Пам'яті тридцяти : [вірш] / П. Тичина // Із забуття – в безсмертя / М. Жулинський. – Київ, 1990. – С. 247–248.

167.Шкраб'юк, П. Бій під Крутами : [вірш] / П. Шкраб'юк // Дзвін. – 1991. – № 10. – С. 7.

168.Яворський, І. Розіп'яті Крути : [вірш] / І. Яворський // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 1. – С. 62.

Мистецтво

169.Бій під Крутами / муз. М. Ведмедері, сл. О. Тичка // Позакласний час. – 2016. – № 12. – С. 7.

170.Гуде у полі вітер лютий / муз. В. Лузана, сл. В. Москвича // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ, 2008. – С. 749.

171.Криваві Крути / муз. М. Колодочки, сл. Л. Райковської // Слово Просвіти. – 2003. – 29 січ.-4 лют. (Ч. 5). – С. 8.

172.Крути / муз. В. Лузана, сл. О. Стефановича // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ, 2008. – С. 748 ; Слово Просвіти. – 1998. – Січ. (Ч. 1). – С. 3.

173.Крути / муз. В. Пиндика, сл. І.-Б. Антонича // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ, 2008. – С. 750.

174.Крутянська пісня / муз. Я. Ярославенка, сл. І.-Б. Антонича // Крути. Січень 1918 року : док., матеріали, дослідж., кіносценарій / Іст.-культурол. т-во «Герої Крут» ; упоряд. Я. Гаврилук. – Київ, 2008. – С. 746–747.

175.На Крути / муз. М. Литвин, сл. О. Кобець // Позакласний час. – 2005. – № 23/24. – С. 33.

176.[Фотоматеріали] // Крути : збірка у пам'ять героїв Крут / упоряд.: О. Зінкевич, Н. Зінкевич. – Київ, 2017. – С. 407–416.

Сценарії

177. Антончик, Л. Крути – наша слава, наша історія : (сценарій тематичного заходу) / Л. Антончик // Українська культура. – 2004. – № 1. – С. 36–37.

178. Апанасенко, Т. Вони загинули за Україну / Т. Апанасенко, Л. Сачевська // Позакласний час. – 2010. – № 12. – С. 11–12.

179. Багрій, Л. Пам'яті героїв Крут / Л. Багрій // Позакласний час. – 2005. – № 23/24. – С. 34–35.

180. Бухонський, Ю. В. Історична драма «Крути» / Ю. В. Бухонський // Позакласний час. – 2007. – № 12. – С. 7–8.

181. «Волі народної дзвін» : (літературно-музична композиція в пам'ять загиблих під Крутами) // Українська мова і література в школі. – 1993. – № 2. – С. 5658.

182. Дудик, М. К. Крутянські спартанці, або Як нищили цвіт нації / М. К. Дудик // Позакласний час. – 2007. – № 12. – С. 9–16.

183. Кресан, А. О. Волі народної дзвін : [темат. вечір для учнів 10 кл.] / А. О. Кресан // Історія та правознавство. – 2012. – № 34/36. – С. 80–84.

184. Лопушинський, І. «Віддали життя герої за нашу свободу» : (до 80-річчя трагедії під Крутами) / І. Лопушинський // Дивослово. – 1997. – № 12. – С. 36–39.

185. Могильницька, Г. «Понад Крутами – вічність у сурми сурмить!» : до Дня пам'яті героїв Крут / Г. Могильницька // Дивослово. – 2008. – № 1. – С. 25–27.

186. Обрин, С. Нас було тільки триста... / С. Обрин // Позакласний час. – 2004. – № 23/24. – С. 73.

187. Прокопченко, Л. Я. Твоє ім'я – то символ перемоги / Л. Я. Прокопченко // Позакласний час. – 2006. – № 1/2. – С. 14.

188. Степаненко, О. «Ми не схилили сонячне знамено...» : літературно-музична композиція, присвячена героям Крут / О. Степаненко // Дивослово. – 2013. – № 1. – С. 26–28.

189. Фіщенко-Савицька, Н. Нев'янучий вінок пам'яті героїв Крут / Н. Фіщенко-Савицька // Позакласний час. – 2015. – № 12. – С. 16–18.

190. Шахрай, Ю. В. Не забудь героїв триста! / Ю. В. Шахрай // Позакласний час. – 2016. – № 12. – С. 5–7.

191. Шибіко, Т. І. На Аскольдовій могилі поховали їх... / Т. І. Шибіко // Позакласний час. – 2006. – № 23/24. – С. 25–28.

192. Яблонська, Г. «І слава їх встає, не вмерши» : сценарій вечора вшанування пам'яті героїв Крут / Г. Яблонська // Героїка трагедії Крут / упоряд. В. І. Сергійчук. – Київ, 2008. – С. 446–458.

* * *

193. Бій під Крутами [Електронний ресурс] : документальний фільм // Голос Свободи. – Режим доступу: <http://holos.fm/page/bij-pid-krutami-dokumentalnij-film-video>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

194. Бій під Крутами – 29 січня 1918 року [Електронний ресурс] // Пам'ятай про Крути. Молодіжна кампанія. – Режим доступу : <http://kruty.org.ua/>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

195. Бій під Крутами – пам'ятай Героїв Крут [Електронний ресурс] : вірші, присвячені Героям Крут // Зозулечка про Україну. – Режим доступу : <http://zozule4ka.com/main/305-by-pd-krutami-pvmjatay-geroyiv-krut-vrsh-prisvyachen-geroyam-krut.html>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

196. Вшануймо пам'ять Героїв Крут [Електронний ресурс] // Українська військова історія. – Режим доступу: <http://www.ucreinarma.org/novini/vshanujmo-pamjat-herojiv-krut.html>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

197. Д/ф «Герої України. Крути. Перша Незалежність» [Електронний ресурс] // YouTube. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=CsYnrvW4Sqw>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

198. Пісні пам'яті Героїв бою під Крутами [Електронний ресурс] // Українські пісні. – Режим доступу: <http://www.pisni.org.ua/songlist/kruty-1.html>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

199. Символіка. Логотипи для значків, нашивок, банерів, плакатів [Електронний ресурс] // Пам'ятай про Крути.

Молодіжна кампанія. – Режим доступу: <http://kruty.org.ua/symvolika>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

200.Сповідь розстріляних душ. Пам'яті Героїв Крут [Електронний ресурс] : [пісня гурту «Веремій», автор В. Калініченко] // Bandura Style. – Режим доступу: <http://www.bandurastyle.com/2016/01/29/kruty/>, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

201.Україна: забута історія – Крути – Молода Кров [Електронний ресурс] // Історичні фільми. – Режим доступу: http://rosohy.at.ua/video/vip/170/istorichni_filmi/ukrajina_zabuta_ist_oriya_kruti_moloda_krov, вільний (дата звернення: 01.10.2017). – Назва з екрана.

Іменний покажчик

Аблицов В.	7
Антоненко П.	74
Антонич Б.-І.	148, 174
Антончик Л.	8, 176
Апанасенко Т.	178
Артюшенко Ю.	125
Астаф'єва М.	9
Багрій Л.	179
Баулін С.	106
Березовський О. М.	65
Берко В.	149
Бутко С. В.	65
Верстюк В. Ф.	5
Власюк О.	80
Битинський М.	126
Білокін С.	127
Божко О. Д.	12, 75
Бойко О. Д.	13, 14, 15, 16
Брунь С.	17, 76
Булах Г.	77, 140
Бухонський Ю. В.	180
Бушанський В.	18
Васильчук С.	78
Ведмедеря М.	169
Вечерський В.	79
Власенко С.	81
Власюк О.	80
Гаврилюк Я.	2, 145, 155, 172
Глембоцька А.	82
Голота Л.	83
Гончаренко А.	19, 129, 151
Горак В.	20
Григоренко В.	130
Гуржій О. І.	29
Дорош Є.	21

Дорошенко Д.	131
Дудик М. К.	182
Жулинський М.	166
Загоронюк Л.	22
Заготова С. М.	147
Зарицький В.	68
Збараський С.	67
Зінкевич Н.	73, 162, 176
Зінкевич О.	162, 176
Зленко П.	132
Івченко В.	23
Ільєнко І.	86
Іщук М.	80
Каліберда Ю.	24
Калініченко В.	200
Кирик Л.	87
Кобець О.	175
Коваленко О.	25
Ковальчук Б.	26
Козицький А.	11
Колодочка М.	171
Конечний О.	27
Кононенко В. О.	122
Корнієнко В. В.	29
Костів-Гуска Г.	152
Крат М.	133
Кремінський Я.	153
Кресан А. О.	183
Крижанівська Т.	28
Кузик В.	80
Кузик М.	80
Кулик М.	88
Кульова В.	30
Куць М. М.	141
Лавренюк С.	89
Лазаренко М.	117
Левицький В.	155

Леонтович О.	90
Лиманець В.	134
Липовецький С.	91
Литвин М.	31, 92, 175
Лобовик І.	156
Лопушинський І.	184
Лузан В.	170, 172
Лукаsevич Л.	142
Лукеренко К.	32
Луків М.	157
Любовець О. М.	65
Макаров В. Д.	29
Маковицька С.	33
Маланюк Є.	93, 94
Мелень М.	34
Мирославич М.	143
Міщенко І.	35
Могильницька Г.	95, 185
Москвич В.	170
Мосов С. П.	29
Музиченко Я.	36, 96, 97, 98, 99
М'ястківський А.	158
Нестерчук М.	101
Обрин С.	186
Обушний О.	102
Одарченко П.	38
Онищенко Н.	103
Остерська М.	39, 104
Палій О.	105
Петренко В. В.	40
Пиндик В.	173
Письменний В.	160
Подволоцький А. А.	41
Покальчук Ю.	144
Портяк В.	145
Правдюк О.	146
Прокопченко Л. Я.	187

Райковська Л.	171
Рахманний Р.	42
Редігайло Н.	108
Ріпецький С.	135
Савчук М.	109
Салига Т.	43, 110
Сачевська Л.	178
Сергійчук В.	1, 44, 111, 150
Сидоржевський М.	46, 112
Сингаївська М.	76
Скальський В.	47
Скобельський В.	113
Скоробагатько С.	48, 114, 115
Славутич Я.	163
Снігур О.	117
Солдатенко В.	49
Сорока Ю. В.	3, 4
Старицька-Черняхівська Л.	118, 136, 144, 147
Степаненко О.	188
Стефанович О.	165, 172
Тинченко Я.	50, 51, 119
Тичина П.	166
Тичко О.	169
Тищенко А. О.	65
Ткаченко І.	52, 53, 54
Туркєня А.	56
Тютюнник Є.	120
Удовиченко О.	137
Филинович В.	138
Фіщенко-Савицька Н.	189
Цимбал І. В.	65
Чепурний В.	59
Чорномор В.	60
Чура М.	61
Шалата М.	62
Шарий І.	139
Шаров І. Ф.	121

Шахрай Ю. В.	190
Шеміло А.	78
Шибіко Т. І.	191
Шкраб'юк П.	167
Яблонська Г.	192
Яворський І.	63, 124, 168
Яремчук А.	64
Ярославенко Я.	174

Зміст

Передмова	4
Бій під Крутами. Подвиг української молоді	5
<i>Книги</i>	6
<i>Публікації</i>	6
Пам'яті героїв присвячується	12
<i>Видання незалежної України</i>	13
<i>Видання української діаспори</i>	17
Велич і трагедія крутян у літературі та мистецтві	19
<i>Проза</i>	20
<i>Поезія</i>	20
<i>Мистецтво</i>	22
<i>Сценарії</i>	23
Іменний покажчик	26

